

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce Ing. J. K., zastoupený JUDr. Petrem Cardou, advokátem se sídlem Pod věží 3, Svitavy, proti žalované Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR, se sídlem Orlická 4/2020, Praha 3, zast. JUDr. Jaroslavem Radilem, advokátem se sídlem Na Kozačce 1289/7, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 9. 2004, č.j. PÚ-4440/OSP-1345/04/JB, vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 12 Ca 70/2004, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2005, č. j. 12 Ca 70/2004 – 29,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2005, č. j. 12 Ca 70/2004 – 29 s e z r u š u j e a věc s e v r a c í tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím vydaným ve správním řízení dne 16. 9. 2004 pod čj. PÚ-4440/OSP-1345/04/JB, ředitelka žalované Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále též „VZP“) podle § 16 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“), přezkoumala odvoláním napadené rozhodnutí Okresní pojišťovny VZP ve Svitavách ze dne 19. 11. 2001, čj. Ř/670/2001, které změnila tak, že žádosti žalobce uvedené pod bodem 1) o poskytnutí seznamu smluvních partnerů Okresní pojišťovny VZP Svitavy (dále jen „OP VZP“), včetně nasmlouvaných počtů zaměstnanců, se vyhovuje a tyto informace OP VZP poskytne, zatímco žádosti pod bodem 2) o sdělení všech příjemců prostředků ze základního fondu zdravotního pojištění a částek zaplacených z tohoto fondu v členění po rocích a příjemcích včetně jejich IČ, a to od roku 1995 do roku 2001, se nevyhovuje a OP VZP tyto informace žalobci neposkytne.

Žalovaná v rozhodnutí uvedla, že je ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb. povinným subjektem s omezeným rozsahem informační činnosti ve vztahu ke své rozhodovací činnosti v oblasti veřejné správy, současně je však podle § 2 odst. 1 téhož zákona povinným subjektem, jako veřejná instituce hospodařící s veřejnými prostředky, která má povinnost poskytovat informace podle zákona č. 106/1999 Sb. v plném rozsahu, nebrání-li tomu zákonná omezení. Tím dospěla k závěru, že poskytnutí informací požadované žalobcem pod bodem 1) nic nebrání, zatímco v poskytnutí informací uvedených pod bodem 2) jí brání § 10 zákona č. 106/1999 Sb. Konstatovala, že § 10 zákona č. 106/1999 Sb. neumožňuje povinným subjektům poskytnout žalovanému informace o majetkových poměrech osoby, která není povinným subjektem za předpokladu, že tyto informace byly získány i na základě zákonů o zdravotním pojištění. Dále uvedla, že § 10 obsahuje poznámku pod čarou, která odkazuje na § 24a zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o VZP“), podle něhož jsou zaměstnanci VZP povinni zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu svého zaměstnání, popřípadě v souvislosti s ním. Z toho žalovaná dovodila, že má povinnost chránit veškeré údaje z informačního systému VZP, včetně údajů o pojištěncích a plátcích pojistného, stejně jako údajů týkajících se vykazování a úhrady zdravotní péče. Protože úhrady smluvním zdravotnickým zařízením tvoří převážnou část jejich příjmu, údaje o platbách je proto jednoznačně chápat jako údaje o majetkových poměrech osob, které byly získány na základě zákonů o zdravotním pojištění.

Žalovaná dále sdělila, že podle čl. 3 odst. 1 a čl. 12 odst. 1 rámcových smluv, vydaných vyhláškou č. 457/2000 Sb., není oprávněna poskytovat informace ohledně výše úhrady za poskytnutou zdravotní péči zdravotnickým zařízením, kdy její informační povinnost je stanovena jen na informace o existenci smluvního vztahu a práv vyplývajících z něj pro pojištěnce. Na to navázala, že jak podle rámcových, tak i individuálních smluv uzavřených mezi VZP a jednotlivými zdravotnickými zařízeními, je smluvním stranám uložen závazek mlčenlivosti; údaje o úhradě za poskytnutou zdravotní péči v rámci součástí smluvních ujednání jsou chráněny jednak z důvodů ochrany zájmů zdravotnického zařízení, tak i jako obchodní tajemství. Na základě těchto skutečností uzavřela, že údaje podle bodu 2) žádosti žalobce nelze poskytnout ani s ohledem na § 9 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., upravující institut ochrany obchodního tajemství.

Rozsudkem ze dne 18. 10. 2005, č. j. 12 Ca 70/2004 - 29, Městský soud v Praze žalobu žalobce zamítl. Vyložil, že žalovaná VZP je ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky. Nachází se proto v postavení subjektu s úplnou informační povinností podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., přičemž poskytnutí informace může odmítnout či omezit jen z důvodů stanovených zákonem. **Výkladem § 10 zákona č. 106/1999 Sb. dospěl k závěru, že právě § 10 je tím ustanovením, které omezuje**

úplnou informační povinnost s ohledem na ochranu důvěrnosti majetkových poměrů. V poznámce pod čarou k § 10 zákona č. 106/1999 Sb. je uveden odkaz na § 24a zákona o VZP, který stanoví povinnost mlčenlivosti zaměstnanců VZP o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu své funkce nebo zaměštění a nebo při zpracování údajů z informačního systému na základě smlouvy, popřípadě v souvislosti s nimi. Cílem institutu mlčenlivosti podle § 24a zákona o VZP je ochrana veškerých údajů informačního systému VZP, tedy nejen údajů o pojištěncích, plátcích pojistného, ale i údajů týkajících se vykazování a úhrady zdravotní péče. Soud vyjádřil názor, že údaje o platbách od VZP je třeba chápat jako údaje o majetkových poměrech osob, kdy tyto údaje byly získány v rámci provozování systému veřejného zdravotního pojištění, tedy na základě zákonů o zdravotním pojištění, čímž jsou tyto údaje podle § 10 zákona č. 106/1999 Sb. vyňaty z informační povinnosti podle zákona č. 106/1999 Sb. a poskytnout je nelze.

Soud neshledal důvodnou žalobní námitku ohledně nepřipustnosti odkazu na rámcové smlouvy. Sdělil, že podle čl. 12 odst. 1 rámcových smluv mají smluvní strany zajistit trvale přístupné a jasné informace o existenci smluvního vztahu mezi VZP a zdravotnickými zařízeními a právech z nich vyplývajících pro pojištěnce. VZP je tak povinna informovat zejména o samotné existenci smluvního vztahu a rozsahu poskytované zdravotní péče. Uvedl, že jiné informace o smluvním vztahu, jako způsob a výše úhrady za poskytnutou zdravotní péči, není žalovaná oprávněna poskytovat, a to z důvodu vázanosti rámcovými smlouvami a zákonem uloženou povinností mlčenlivosti podle § 24a zákona o VZP. Nadto podotkl, že v rámcových smlouvách je zakotveno, že smluvní strany zaváží své zaměstnance, s ohledem na ochranu práv pojištěnců a zájmů zdravotnického zařízení i pojišťovny, k zachování povinné mlčenlivosti o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu své funkce nebo zaměštění a nebo při zpracování údajů z informačního systému na základě smlouvy, popřípadě v souvislosti s nimi, jak uvádí čl. 3 odst. 1 rámcových smluv. Úhrada za poskytnutou zdravotní péči je jako součást smluvních ujednání obsažena i v individuálních smlouvách uzavřených mezi VZP a jednotlivými zdravotnickými zařízeními a jako součást smluvních ujednání je chráněna v rámci ochrany zájmů zdravotnických zařízení s tím, že smluvní strany tak projeví jednoznačně zájem tyto údaje chránit jako údaje podléhající režimu obchodního tajemství. Soud sdělil, že s ohledem na rámcové smlouvy je žalovaná povinna poskytnutí žalobcem požadovaných informací rovněž odmítnout.

K poslední žalobní námitce, že podle § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb. při poskytování informací týkajících se používání prostředků státního rozpočtu, rozpočtů územních celků nebo fondu zřízeného zákonem anebo nakládání s majetkem těchto subjektů se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství, soud vyjádřil, že pod čarou k tomuto ustanovení je uveden zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky a jako příklady uvedené zákony o dalších fondech. Podle názoru soudu VZP sice hospodaří s prostředky, které jsou veřejnými prostředky, ale jejich podřazení pod prostředky vyjmenované v § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb. není možné, neboť nejde o prostředky státního rozpočtu, rozpočtu územního celku ani o prostředky fondu, který by byl zřízený zákonem. Soud dovodil, že v daném případě se nejedná o prostředky fondu jako instituce zřízené samotným zákonem, a proto prostředky VZP rozdělené do jednotlivých fondů pro účely hospodaření a účetnictví, přestože jsou zřízeny podle zákona, nelze podřadit pod rozsah § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb. Konstatoval, že ani na základě § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., podle něhož při používání veřejných prostředků se poskytnutí informace nepovažuje za porušení obchodního tajemství, nelze tedy žalované uložit povinnost požadované informace poskytnout. Ze všech shora uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Včasnou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) rozsudek Městského soudu v Praze pro nezákonnost z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel spatřuje důvod nezákonnosti v nesprávném výkladu § 9 a § 10 zákona č. 106/1999 Sb. Uvedl, že není správný závěr soudu, podle něhož § 10 zákona č. 106/1999 Sb. je ustanovením, které omezuje úplnou informační povinnost s tím, že podle soudu údaje o platbách od VZP je třeba chápat jako údaje o majetkových poměrech. K tomu podotkl, že údaje o platbách ze zdravotního pojištění nejsou údaji o majetkových poměrech, neboť představují jen údaj o příjmech lékaře, nikoli o jeho výdajích, což je navíc umocněno tím, že jde jen o část příjmů, nikoli o všechny příjmy lékaře. Poukázal na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2001, č. j. 31 Ca 189/2000 - 27, publikovaný pod č. 5/2001 v Soudní judikatuře, SJS 857/2001, podle kterého není důvod neposkytnout informaci ohledně ceně za dílo hrazené z rozpočtu obce (příjmu zhotovitele), kdy krajský soud informaci o příjmu z veřejných prostředků nepovažoval za informaci o majetkových poměrech.

Stěžovatel dále uvedl, že § 10 zákona č. 106/1999 Sb. míří na ochranu těch údajů, které se zaměstnanci dozvěděli při kontrole plateb pojistného nebo v souvislosti s tím, čemuž nasvědčuje i jeho odkaz v poznámce pod čarou na § 23 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 592/1992 Sb.“). Rozhodující není odkaz na § 24a zákona o VZP, neboť by s poukazem na něj VZP nebyla povinna poskytnout žádné informace, které při výkonu funkce nebo zaměštění získávají její zaměstnanci. Je proto přesvědčen, že zmíněné ustanovení ukládá povinnost mlčenlivosti těmto osobám ve vztahu k pojišťovně, zatímco zákon č. 106/1999 Sb. určuje povinnost VZP ve vztahu k jiným subjektům. Odmítl i odkaz na rámcové smlouvy, které podle soudu vylučují poskytnutí informací.

Stěžovatel též namítl nesprávné posouzení § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., kdy díky jeho demonstrativním výčtu nic nebrání tomu, aby se toto ustanovení na VZP vztahovat nemohlo. Za nesprávný označil výklad soudu,

že se toto ustanovení vztahuje jen na fondy zřízené zákonem jako instituce, pročež VZP pod rozsah § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb. zařadit nelze. Dodal, že VZP používá prostředky ze státního rozpočtu, což plyne z § 8 a § 25 zákona o VZP, kdy za některé pojištěnce hradí pojistné přímo stát. Uzavřel, že zákon č. 106/1999 Sb. by měl být, při realizaci práva na informace zaručeného čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), vykládán s ohledem na požadavek co největší míry uplatnění práv zaručených Listinou, což soud neucínil.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se v dané záležitosti ztotožňuje se závěry soudu, který při svém rozhodování nijak nepochybil. Poukázala, že za informaci o majetkových poměrech lze považovat i dílčí údaje, které mohou poskytnout i rámcovou představu o majetkových poměrech dotyčné osoby. K tomu dodala, že v daném případě tvoří příjmy od VZP nadpoloviční podstatnou část celkových příjmů daných osob a jedná se tak podle jejího názoru o údaj o majetkových poměrech osob, které nejsou povinným subjektem ve smyslu § 2 zákona č. 106/1999 Sb. Dále sdělila, že odkazy v poznámce pod čarou v § 10 zákona č. 106/1999 Sb. odkazující na § 23 zákona č. 592/1992 Sb. a § 24a zákona o VZP, je třeba pojmout tak, že neupravují jen povinnost mlčenlivosti ve vztahu k pojišťovně, což nikde není výslovně stanoveno, nýbrž že se jedná o všeobecnou povinnost mlčenlivosti ve vztahu ke všem osobám. Dodala, že byla povinna odmítnout poskytnutí stěžovatelem požadovaných informací rovněž s ohledem na § 9 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., kdy vůle zachovávat mlčenlivost a obchodní tajemství byla zakotvena jak v rámcových, tak i individuálních smlouvách. K tomu sdělila, že v úvahu nepřichází ani § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., neboť nehosподаří s prostředky zmíněnými v tomto ustanovení. Pojem „fond“ vyjadřuje instituci, nikoli souhrn peněžních prostředků, což doložila zněním poznámky pod čarou. Uzavřela, že zákon č. 106/1999 Sb. ústavně zaručené právo na informace v souladu s čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod v určitých případech omezuje. S ohledem na tyto skutečnosti navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel uvádí důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něž lze kasační stížnost podat z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s námitkou stěžovatele, že soud prvního stupně nesprávně posoudil právní otázku, zda je možné údaje o platbách od VZP, získané v rámci provozování systému veřejného zdravotního pojištění a zákonů o zdravotním pojištění, chápat jako údaje o majetkových poměrech osob ve smyslu § 10 zákona č. 106/1999 Sb., tím je vyjmout z informační povinnosti v režimu zákona č. 106/1999 Sb. a tyto informace proto neposkytnout. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že při realizaci ústavně zaručeného práva na informace, garantovaného čl. 17 Listiny základních práv a svobod, ve spojení se zákonem č. 106/1999 Sb., je třeba jakákoli možná omezení poskytování informací vykládat restriktivním způsobem, což lze dovodit z judikatury Ústavního soudu (srov. nálezy ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06). Obdobně se vyjádřil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 10. 10. 2003, č. j. 5 A 119/2001 - 38, publikovaném pod č. 74/2004 Sb. NSS. Opačný postup, tedy extenzivní výklad podmínek, za kterých zákon č. 106/1999 Sb. umožňuje právo na poskytnutí informací omezit a informace neposkytnout, by směřoval proti vlastnímu smyslu a účelu jak samotného zákona č. 106/1999 Sb., tak i ústavně zaručeného veřejného subjektivního práva garantovaném čl. 17 Listiny základních práv a svobod. V moderním demokratickém právním státě představuje právo na informace jednu ze záruk zákonnosti. Bez informací nelze účinně vykonávat kontrolu.

V posuzovaném případě nebylo sporu, že VZP je povinným subjektem v režimu zákona č. 106/1999 Sb., a to jak podle jeho § 2 odst. 2; tedy povinným subjektem s omezenou informační povinností týkající se poskytování informací o jejím rozhodování v oblasti výkonu veřejné správy, tak i, že splňuje definiční znaky a ve smyslu § 2 odst. 1 je zároveň povinným subjektem s úplnou informační povinností. Větší rozsah informační povinnosti subjektů podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., je určen tím, že VZP je veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky. Ani tuto skutečnost účastníci nezpochybovali. Nejvyšší správní soud poukazuje v této souvislosti na to, že podle zákona o VZP představuje VZP zdravotní pojišťovnu sui generis a v jejím postavení se projevuje postavení státu jako garanta celého systému veřejného zdravotního pojištění. Nicméně ani z těchto specifík VZP nelze dovodit žádný důvod vedoucí k tomu, aby při poskytování informací byla VZP posuzována jakkoli odlišně od ostatních zdravotních pojišťoven. Tak jako ostatní zdravotní pojišťovny, i ona přijímá platby pojistného od pojištěnců, zaměstnavatelů a státu na všeobecné (veřejné) zdravotní pojištění dané zákonem č. 592/1992 Sb., a jako ostatní zdravotní pojišťovny poskytuje platby za úhrady zdravotní péče poskytované na základě veřejného zdravotního pojištění podle smluv uzavřených se zdravotnickými zařízeními, jak je uvedeno v § 5 písm. a) zákona o VZP.

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s právním názorem soudu prvního stupně, že údaje o platbách poskytnutých VZP jejím jednotlivým smluvním zdravotnickým zařízením představují informaci o majetkových

poměrech těchto osob podle § 10 zákona č. 106/1999 Sb. Nejvyšší správní soud dospěl k právnímu názoru, že ani za předpokladu, že by byl celý systém veřejného zdravotního pojištění postaven na existenci jedné zdravotní pojišťovny, pak by údaje o jí poskytovaných platbách jednotlivým smluvním zdravotnickým zařízením nepředstavovaly informaci o majetkových poměrech těchto osob. Tím spíše taková situace nemůže nastat, když v České republice působí větší množství zdravotních pojišťoven. Nelze proto ani odůvodňovat neposkytnutí informací s ohledem na rozsah, strukturu a velké množství svých pojištěnců, díky čemuž mohou platby od VZP představovat velký díl plateb poskytovaných zdravotnickému zařízení. Odporuje tomu již zmíněná existující pluralita zdravotních pojišťoven, ale také i skutečnost, že vlastní údaj o platbě za úhrady zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a poskytované VZP ze základního fondu podle § 7 odst. 1 zákona o VZP, nemá dostatečně vypovídající charakter o majetkových poměrech jednotlivých smluvních zdravotnických zařízení VZP. Tak tomu je i v případě plateb poskytovaných ostatními zdravotními pojišťovnami jejich smluvním zdravotnickým zařízením. Údaje o platbách za úhrady poskytnuté zdravotní péče navíc ani nepředstavují jediný zdroj finančních příjmů smluvního zdravotnického zařízení. Tyto údaje o platbách rovněž nic nevypovídají o nákladech za zaměstnance zdravotnického zařízení, nákladech na jeho provoz, obstarávání zdravotnického materiálu, zásob a podobně. Teprve celkové příjmy po odečtení celkových výdajů mohou představovat informaci o majetkových poměrech, tak jak ji zná § 10 zákona č. 106/1999 Sb. Nejvyšší správní soud dodává, že pojišťovny, včetně VZP, mají k dispozici jen dílčí údaje, které samy o sobě, bez spojení a přihlídnutí k dalším údajům, tak jak byly zmíněny shora, nemohou představovat informaci o majetkových poměrech.

Nejvyšší správní soud při vyslovení svého právního názoru ohledně možnosti poskytování informací o uskutečněných platbách za úhrady zdravotní péče poskytnuté na základě veřejného zdravotního pojištění podle smluv uzavřených se zdravotnickými zařízeními podle § 5 písm. a) zákona o VZP, vycházel z pojetí poskytování zdravotní péče jako veřejné služby, která je hrazena z prostředků veřejného (všeobecného) zdravotního pojištění. Systém veřejného zdravotního pojištění v České republice je založen na povinném pojišťovacím principu. Pojistné je hrazeno plátcí vymezenými v § 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to způsobem a formou povinných periodických plateb. Tyto platby (pojistné) se podle zákona č. 592/1992 Sb. odvádí příslušné zdravotní pojišťovně nebo na zvláštní účet, spravovaný podle § 20 zákona č. 592/1992 Sb. Všeobecnou zdravotní pojišťovnou, z něhož je vybrané pojistné posléze přerozdělováno jednotlivým zdravotním pojišťovnám. Zdravotní pojišťovny vybrané pojistné použijí jako úhradu plateb za poskytnutou zdravotní péči jejich smluvním zdravotnickým zařízením za poskytnutí zdravotní péče svým pojištěncům. Nejvyšší správní soud uzavírá, že se jedná o veřejné prostředky určené na úhradu poskytnuté zdravotní péče, která je veřejnou službou. Proto je třeba při možném posuzování omezení, či neposkytnutí informace vycházet z povahy prostředků, které v systému veřejného zdravotního pojištění obíhají. Každý účastník systému veřejného zdravotního pojištění a příslušných právních vztahů by podle Nejvyššího správního soudu měl mít možnost zjistit a kontrolovat, jakým způsobem je nakládáno s finančními prostředky, které se v systému nacházejí, při současném respektování zákonných omezení. Případný odkaz na ochranu majetkových poměrů podle § 10 zákona č. 106/1999 Sb. je v tomto směru, s ohledem na závěry učiněné výše, nepřipadný.

Skutečnost, že § 10 zákona č. 106/1999 Sb. v sobě obsahuje odkaz na poznámku pod čarou, nemá právní význam. Ústavní soud již svým náležením ze dne 22. 10. 1996, sp. zn. III. ÚS 277/95, judikoval, že účelem poznámek pod čarou je jen zpřehlednění předpisů a že nejsou součástí právního předpisu. Povinnost mlčenlivosti upravená § 24a zákona o VZP a § 23 zákona č. 592/1992 Sb., k níž odkazy v poznámce pod čarou směřovaly, nemá ve svém důsledku omezit aplikaci zákona č. 106/1999 Sb. Opačný přístup by vedl k absurdním závěrům, že podle zákona č. 106/1999 Sb. by informace sice být poskytnuta měla, ale s ohledem na povinnost mlčenlivosti konkrétních zaměstnanců VZP jí současně poskytnout nelze. Nadto Nejvyšší správní soud dodává, že povinnost mlčenlivosti daná § 23 zákona č. 592/1992 Sb., se vztahuje jen ke skutečnostem, které se zaměstnanci zdravotní pojišťovny dozvěděli při kontrole plateb pojistného nebo v souvislosti s ní. Právě při provádění kontroly plateb pojistného mohou být zjišťovány informace o majetkových poměrech osob, které nejsou povinnými subjekty a jejichž ochranu zabezpečuje § 10 zákona č. 106/1999 Sb. V daném případě však o kontrolu plateb pojistného nešlo.

Nejvyšší správní soud rovněž shledává důvodnou námitku stěžovatele, podle níž soud prvního stupně nesprávně vyložil, že údaje o úhradách za poskytnutou zdravotní péči jsou, jako součást smluvních ujednání obsažené v rámcových a individuálních smlouvách, chráněné v režimu ochrany obchodního tajemství. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že aby určitá skutečnost spadala pod rozsah ochrany obchodního tajemství, nestačí ji takto podle § 9 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. označit, ale musí splňovat zákonné definiční znaky vymezené § 17 obch. z. Podle nich obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje. Z vymezení obchodního tajemství plyne, že údaje o platbách za úhrady za poskytnutou zdravotní péči těmto podmínkám nevyhovují a o obchodní tajemství se nejedná. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že tak jako je povinnost platit pojistné na všeobecné (veřejné) zdravotní pojištění, jsou současně zdravotní pojišťovny povinny proplácet úhrady za zdravotní péči poskytnutou jejím pojištěncům ve smluvních zdravotnických zařízeních. Takovéto informace o uskutečněných platbách podle názoru Nejvyššího správního soudu nemají žádnou hodnotu ve smyslu definičních znaků a o nedostupnosti také nelze hovořit, neboť jsou poskytovány na základě právních předpisů, které umožňují stanovit jejich výši. Následně vlastní posouzení a

výklad § 9 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., který provedl soud prvního stupně je sice podle Nejvyššího správního soudu správný, vychází však z nesprávného předpokladu, jímž je existence obchodního tajemství. Nejvyšší správní soud neshledává důvodným, aby poskytnutí požadovaných informací bylo bráněno s ohledem na ochranu obchodního tajemství.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že právní úprava rámcových a na jejich základě uzavřených individuálních smluv mezi VZP a zdravotnickými zařízeními, daná vyhláškou č. 457/2000 Sb. (s účinností od 1. 1. 2007 upravuje rámcové smlouvy vyhláška č. 618/2006 Sb. – pozn. soudu), neupravuje informační povinnost smluvních stran ohledně výše úhrady za poskytnutou zdravotní péči. Smluvní závazek mlčenlivosti uvedený v čl. 3 odst. 1 písm. b) rámcových smluv se nevztahuje na ty údaje, které lze poskytnout na základě právního předpisu, kterým je právě zákon č. 106/1999 Sb. Nejvyšší správní soud nespátřuje důvod, s ohledem na zvěry učiněné výše, proč by údaj o úhradě za poskytnou zdravotní péči měl být chráněn s odkazem na ochranu zájmů zdravotnických zařízení. Údaje o poskytnutých platbách nemají natolik vypovídací hodnotu, aby se mohly dotknout či ohrozit zájmy zdravotnických zařízení, kterým byly na základě smluv poskytnuty.

Podle právního názoru Nejvyššího správního soudu tedy poskytnutí stěžovatelem požadovaných informací nebrání § 10 zákona č. 106/1999 Sb., nejedná se o informaci o majetkových poměrech, nebrání tomu ani obsah rámcových a individuálních smluv a povinnost mlčenlivosti daná smlouvami, zákonem o VZP a zákonem č. 592/1992 Sb. Nejedná se ani o obchodní tajemství a informace o poskytnutých platbách nemohou nijak ohrozit či poškodit zájmy jednotlivých zdravotnických zařízení.

Nejvyšší správní soud dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že Městský soud v Praze nesprávně posoudil právní otázku, a proto kasační stížností napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Věc současně vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Městský soud v Praze v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku není s o u opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. května 2007

JUDr. Marie Součková

předsedkyně senátu